

● در محضر نور

حضرت امیرالمؤمنین علی‎ علیه السلام

إِنَّ الْعَدْلَ يَمِيزُاُ اللّٰهَ شَبَحَانَهُ الَّذِي وَضَعَهُ فِي الْخَلْقِ وَ نَصَبَهُ لِإِقَامَةِ الْحَقِّ، فَلَا تُخَالِفُهُ فِي مِيزَانِهِ وَ لَا تُعَارِضُهُ فِي سُلْطَانِهِ.

عدالت، ترازوی خدای سبحان است که آن را در میان خلق خود نهاده و برای بر پا داشتن حق، نصب کرده است. پس، برخلاف ترازوی او عمل مکن و با قدرتش مخالفت موز.

نهج البلاغة / خطبة ۱۴۷

آیت‌الله‌العظمی سبحانی در پیامی به دومین همایش «فقه فعال»

منهاج‌التبیان توانسته کاستی‌های تفاسیر محدثان پیشین را رفع کند

دومین همایش تخصصی فقه فعال، با موضوع «جایگاه روایات اهل بیت علیهم السلام در تفسیر قرآن و عقاید شیعه» همراه با قرانت پیام حضرت آیت‌الله سبحانی و سخنرانی آیت‌الله سیفی مازندرانی استاد حوزه علمیه قم حجت‌الاسلام والمسلمین میرباقری عضو مجلس خبرگان رهبری و رونمایی از دو اثر جدید آیت‌الله سیفی مازندرانی ۲۹دی در سالن همایش‌های غدیر قم برگزار شد.

آیت‌الله‌العظمی سبحانی

روایات و نقش آنها در تفسیر و عقاید بر کسی پوشیده نیست و روایات بی‌شماری از اهل بیت علیهم السلام در خصوص حجیت روایات اهل بیت علیهم السلام در تفسیر وارد شده است که در کتاب قواعد تفسیریه این موضوع به‌طور مفصل مورد بحث قرار گرفته است.

این استاد حوزه علمیه قم گفت: برخی علمای ما و مفسرین برای اخبار آحاد در تفسیر قرآن مجید و عقاید شیعه اعتبار قائل نیستند؛ ولی به تحقیق معتقدم، اخبار صحیح و واحد در تفسیر و عقاید توقیفی حجت هستند. وی ادامه داد: حقیقت تفسیر قرآن عبارت است از کشف مراد الله و پرده‌برداری از حقیقت مراد آیات شریفه و این اختصاص به عرصه تفسیر ندارد. در فقه هم همین‌گونه است. در عرصه فقه، فقهای ما قائل به جواز و مشروعیت تخصیص قرآن کریم هستند و مورد اتفاق علمای فعلی و قبلی ماست.

آیت‌الله سیفی مازندرانی در بخش دیگری از سخنان خود، خبر فقه در باب تفسیر قرآن را دارای حجت قطعی دانست و گفت: خبر فقه در عین اینکه بذاته ظنی است، منافاتی با قطعیت حکمی که مفاد این خبر است، ندارد؛ از این جهت مفاد و مدلول خبر فقه ظنی می‌شود.

استاد حوزه علمیه قم، با اشاره به اقسام عقاید، گفت: عقاید امامیه شامل؛ عقاید عقلیه محض و توقیفی هستند. ائمه معصومین علیهم السلام ائمه عقول هستند. آیا منهج ایشان در مقایسه با منهج فلسفه ملاصدرا، مشاء و اشراق، احسن المناهج نیست؟ هنر ائمه علیهم السلام این بود که مسائل پیچیده برهانی عقلی را با بیان ساده برای عموم مردم بیان می‌کردند. نقش روایات در اینجا ارانه منهج ائمه علیهم السلام است و مدلول دارند.

وی ادامه داد: تنها دلیل این عقاید عقلی محض، فقط عقل است؛ اما راهی که ما را به نتیجه عقلی می‌رساند، منهج ائمه علیهم السلام است که فهم آن، بسیار مهم است. عقاید توقیفی هم که عقل در آن راه ندارد، مرجع آن، تنها اخبار است و اخبار صحیح واحد فی نفسه ظنی است و حجیت ندارد؛ لکن نصوص متواتر بر حجیت اخبار فقه دلالت دارند.

● **سطح اجتهاد باید ارتقا یابد**

حجت‌الاسلام والمسلمین سید محمد مهدی میرباقری

می‌توانند در روزهای دهم و یازدهم بهمن‌ماه از ساعت ۱۴ تا ۱۷ با ارائه کارت ملی خود، کارت ورود به اعتکاف خود را از مصلی قدس قم دریافت کنند.

دبیر ستاد مرکزی اعتکاف قم ادامه داد: با توجه به اینکه در دو سال اخیر، به‌خاطر شیوع کرونا حضور معتکفین با کاهش مواجه بود، پیش‌بینی می‌شود، امسال شاهد حضور پررنگ مردم در این مراسم عبادی باشیم؛ رهبر معظم انقلاب در دیدار ۱۹ دی با مردم قم، بر موضوع جهاد تبیین تأکید کردند و به‌همین خاطر، برای معتکفین برنامه‌هایی در نظر گرفته شده است. حجت‌الاسلام والمسلمین تکیه‌ای، با اشاره به افزایش ۴۵ درصدی مساجد برای اعتکاف امسال، تصریح کرد: ۳۲ مسجد برای اعتکاف در نظر گرفته شده است که ۱۵ مسجد برای خواران، ۱۱ مسجد برای برادران، دو مسجد برای دانشجویان و ۵ مسجد نیز برای دهه هشتادی‌ها و دانش‌آموزان در نظر گرفته شده است.

وی در پایان سخنان خود، با اشاره به حضور پررنگ جوانان و نوجوانان در مراسم اعتکاف، گفت: در طول ۲۴ ساعت گذشته که ثبت‌نام اعتکاف آغاز شده است، بیش از ۷۰ درصد متقاضیان از نوجوانان و جوانان بوده‌اند که این واقعاً مایه خوشحالی و مسرت است.

● سخن بزرگان

امام خمینی‎ علیه السلام

مسئله حفظ نظام جمهوری اسلامی در این عصر و با وضعی که در دنیا مشاهده می‌شود و با این نشانه‌گیری‌هایی که از چپ و راست و دور و نزدیک نسبت به این مولود شریف می‌شود، از اهم واجبات عقلی و شرعی است که هیچ چیز به آن مزاحمت نمی‌کند؛ و از اموری است که احتمال خلل در آن عملاً منجر است.

 صحیفه امام علیه السلام / ج ۱۹ / ص ۱۵۳

نیز در این همایش، اظهار کرد: داستان انحرافی که در دنیای اسلام اتفاق افتاد، پرده‌ای بر عظمت شخصیت رسول اکرم صلی الله علیه و آله انداخت و حضرت را به‌اندازه‌ای تنزل داد که دیگران می‌توانند، خلیفه ایشان باشند.

عضو خبرگان رهبری با بیان اینکه در قرآن هم، مانند همین تحریف رخ داده است، افزود: هم عظمت و هم فهم قرآن، در حجاب رفته است. اگر کسی عظمت این کتاب را درک کند، پیداست که ما حریف این کتاب نیستیم؛ کتابی که طرح خداوند متعال برای امت‌سازی پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و ائمه معصومین علیهم السلام است.

وی تصریح کرد: کتاب قرآن را به حدی تنزل دادند که دیگر احتیاج به امام ندارد و هرکس که ادبیات عرب بلد است، تفسیر می‌نویسد.

حجت‌الاسلام والمسلمین میرباقری با بیان اینکه کلام قرآن و امام جامع است، گفت: بیان قرآن و اهل بیت علیهم السلام هیچ‌گاه محتاج این نیست که فیلسوفان یا عرفا یا حتی متکلمین اثبات کنند که قرآن، امام و توحید حق است.

هرآنچه شأن ایشان بوده است، خودشان انجام دادند.

عضو خبرگان رهبری اظهار کرد: احادیثی که از ائمه علیهم السلام به ما رسیده است، سطوحی دارد که به هرکسی به‌اندازه استعداد او درس می‌دهد.

وی در ادامه گفت: زبان قرآن و روایات، عمدتاً زبان تأسیسی است. زبان عرب، زبان تبعی قرآن است. قرآن را با زبان عرف نمی‌توان فهمید؛ چون حد زبان عرف، برای حل نیازمندی‌ها و احتیاجات خودشان است. قرآن و روایات اهل بیت علیهم السلام را تنها با لسان وحی می‌توان فهمید. حجت‌الاسلام والمسلمین میرباقری خاطرنشان کرد: این کتاب، امام و کاشانان در حجاب رفته است و به‌اندازه وسع خود، باید تولی پیدا کنیم تا این حجاب‌ها کمتر شود؛ چون برداشتن این حجاب در عصر ظهور صورت می‌گیرد. عضو خبرگان رهبری گفت: منطق اجتهاد در کلمات معصومین علیهم السلام هم، قواعد دیگری به ما می‌دهد. اگر اصل دین در کتاب و سنت و زبان عربی، زبان تبعی قرآن است و دستیابی به زبان تأسیسی قرآن و اهل بیت علیهم السلام مافوق این زبان تبعی است، دستیابی به زبان تأسیسی قرآن و اهل بیت علیهم السلام قواعد دیگری در اجتهاد می‌خواهد که باید اجتهاد تعمیق شود.

وی با بیان اینکه اساس تفقه حوزه علمیه باید بر این اساس باشد، گفت: اگر دین برای سرپرستی جامعه در طول تاریخ آمده، ضرورت دارد اجتهاد به اعم از اخلاقی و حکمت، حوزه فرد و اداره جامعه گسترش پیدا کند و این، نیاز به تفقه و اجتهاد دارد. عقل باید در خدمت وحی و کتاب (قرآن) و اهل بیت علیهم السلام قرار گیرد تا نورانی شود و این، احتیاج به ارتقای سطح تفقه و اجتهاد دارد. حجت‌الاسلام والمسلمین میرباقری در پایان تأکید کرد: سطح اجتهاد باید ارتقا و متناسب با ظرفیت دینداری مؤمنین به پاسخ‌های راقی‌تری دست یابد.

گفتنی است، این همایش با رونمایی از کتب جدید

آیت‌الله سیفی مازندرانی با عناوین «منهاج التبیین فی

تفسیر القرآن و البراهین الواضحه فی عقاید الامامیه» به

پایان رسید.

افوجوزة

- سال بیست و یکم
- شماره ۷۳۹
- دوشنبه ۳ بهمن ۱۴۰۱
- ۱۲ صفحه ۳۰۰۰ تومان

Ofogh-e Hawzah Weekly
<div><ul style="list-style-type: none">صاحب امتیاز: مرکز مدیریت حوزه‌های علمیهمدیر مسئول: محمدرضا برتهسردبیر: رضاعلی عزیزیبا همکاری هیأت تحریریه</div>
<div><ul style="list-style-type: none">تلفن: ۳۲۹۰۰۵۳۸ • شماره: ۳۲۹۰۱۵۳۳ • صندوق پستی: ۳۷۱۸۵/۴۳۸۱نشانی: قم، بلوار جمهوری، کوچه ۲، پلاک ۱۵پایگاه اینترنتی: www.ofoghhawzah.irپست الکترونیک: info@ofoghhawzah.irامور هنری: سید امیر سجادیکارشناس فنی چاپ: مصطفی اوپسی • چاپ: صمیم ۴۴۵۳۳۷۱۵</div>
<div><div>● عطر یار</div></div>
جاده‌های انتظار
مهدی چناندار

با توام ای دشت بی‌پایان سوار ما چه شد؟!

یکه تاز جاده‌های انتظار ما چه شد؟!

آشنای «لافتی الا علی» اینک کجاست؟!

صاحب «لا سیف الا ذوالفقار» ما چه شد؟!

چارده قرن است چهل منزل عطش پیموده‌ایم

التیام زخم‌های بی‌شمار ما چه شد؟!

چشم یوسف انتظاران را کسی بینا نکرد

روشنای دیده امیدوار ما چه شد؟!

ذوالجناحا! عصر ما چون عصر عاشورا مباد

دشت را گشتی یزن، بنگر سوار ما چه شد؟!

باز ای موعود! بی تو جمعه‌ای دیگر گذشت

گُشت ما را بی‌قراری! پس قرار ما چه شد؟!

می‌نشیم تا ظهور سرخ مردی سبزپوش

آن زمان دیگر نمی‌پرسم بهار ما چه شد؟!

یادداشت

خاطرات قلمی / ۳

استاد جواد محدثی

کتاب‌های جلد سفید یا با نام‌های مستعار، به آثاری گفته می‌شد که در زمان طاغوت اجازه چاپ نمی‌یافتند و از نظر ساواک ممنوع و غیرمجاز شمرده می‌شدند. فعالان حوزه نشر و اندیشه انقلابی، آنها را با جلد سفید و بی‌نام یا به‌نام نویسندگان مستعار یا نام‌های مستعار برای ناشران چاپ و پخش می‌کردند. یکی از کتاب‌های من هم، به این سرنوشت مبتلا شد و آن، کتاب خون خدا بود.

قصه از این قرار بود که من برای آشنایی جوانان با نهضت عاشورا تصمیم گرفتم، کتابی مختصر با قلمی شیوا و جوان‌پسند و ادبی درباره حادثه کربلا بنویسم. نام آن را هم خون خدا گذاشتم که مروی بود بر واقعه عاشورا. آن هم در مقطع زمانی عصر تاسوعا تا عصر عاشورا و حوادثی که در این ۲۴ ساعت در آن صحرأ گذشت. به انتشارات بعثت در تهران دادم که زیر نظر مرحوم فخرالدین حجازی بود. این مسئله در سال ۱۳۵۶ بود. اتفاقاً در حوادث پس از ۱۹ دی من دستگیر و زندانی شدم، ناشر یادشده به‌دلایل خاص خود، کتاب را به شخص دیگری سپرده بود تا چاپ و پخش کند، نه به‌نام انتشارات بعثت و من هم از همه چیز بی‌خبر.

در اوایل سال ۵۷ یک بار که خانواده‌ام به ملاقات من در زندان اصفهان آمده بود، نسخه‌ای از آن کتاب را که چاپ شده بود، برایم آورد؛ ولی مدیر زندان طبق روال و مقررات زندان آن را نگه داشت تا بررسی کند. بیش از یک ماه کتاب در دفتر مدیر بود و به من نمی‌داد. علت را پرسیدم گفت: از نظر ما قاجاق و غیرمجاز است. گفتم: نویسنده کتاب منم که اسم من هم روی کتاب چاپ شده و من هم که زندانی شما هستم. گفت: پشت کتاب نوشته است: انتشارات ذاکرین. ما تحقیق کردیم، چنین ناشری نداریم؛ پس غیرمجاز چاپ شده است. به هر حال پس از مدتی تحویل من داد.

از زندان که آزاد شدم، انقلاب پیروز شد؛ هرچه پیگیر آن شماره، آدرس و ناشر شدم، به چیزی دست نیافتم. ناشر اصلی هم، اظهار بی‌اطلاعی می‌کرد. مدتی گذشت جنگ تحمیلی شد. یک بار در جبهه در مقر لشکر علی بن ابی‌طالب علیه السلام بودم که یکی از بچه‌ها، کتابی به من نشان داد به‌نام نبرد سیدالشهدا علیه السلام، با طرح جلدی متفاوت؛ ولی نام من بر روی کتاب بود. با خودم به قم آوردم و بالأخره معلوم شد، باز هم چاپ کتاب، با نام مستعار یک ناشر انجام شده است.

چون فکر می‌کردم، کتاب با این سبک و نگارش درباره واقعه عاشورا برای جوانان کشور مفید است، یک بازنگری تکمیلی در آن کردم و برای چاپ به انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرسین بردم. مرحوم حجت‌الاسلام فاکر که مدیر آن نشر بود، پذیرفت که کتاب را چاپ کند. بالأخره این اثر با همان نام خون خدا، به‌عنوان مروی بر حوادث عاشورای سال ۶۱ هجری چاپ شد که خوشبختانه مورد استقبال هم قرار گرفت و تاکنون بارها چاپ مجدد شده است.

این نکته بسیار مهم است که ما کتاب‌هایی با قلمی جذاب و جوان‌پسند در موضوعات دینی و معارف اسلامی تولید و عرضه کنیم که در عرصه رقابت قلم‌ها به‌خصوص در عصر فضای مجازی که رویکرد به مطالعه کتاب کاهش یافته، بتواند مخاطبان به‌ویژه نسل جوان را جذب کند و آنان را با حقایق اسلام آشنا سازد.